

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

SVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (CETRTEK), DECEMBER 30, 1948

ŠTEVILKA (NUMBER) 255

Domače vesti

Na dopustu

Na 7-dnevni dopust je včeraj prišel Pvt. Frank J. Sulen, sin Mrs. Dore Sulen, 15910 Midland Ave. Prišel je iz Fort Knox, Ky. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo, mi mu pa želimo mnogo zabave doma.

Seja preložena

Članom društva "Združeni bratje" št. 26 SNPJ se sporoča, da se bo prva seja v prihodnjem letu vršila v soboto 8. januarja namesto na novega leta dan, 1. januarja. Seja se vrši v navadnih prostorih SDD na Waterloo Rd. in se prične točno ob 8. uri.

Nove uradnice

Na letni seji krožka št. 1 Progresivnih Slovencev so bile izvoljene sledeče uradnice za leto 1949: Predsednica Marion Bashel, podpredsednica Josephine Levstek, tajnica in blagajničarka Mary Vidrich, 15718 Grove-wood Ave., KE 2723, zapisničarka Eva Coff, nadzornice: Anna Brenčič, Amalia Terbižan in Josephine Zafred; Prosvetni odbor: Eva Coff, Gertrude Potchnik in Paula Prudich; zastopnici za gl. odbor Nežka Zaklarič in Marion Bashel; za farino SNPJ Theresa Gorjanc, Marion Bashel in Mary Vidrich; za SANS: Mary Vidrich, Theresa Gorjanc in Amalia Terbižan; za delničarsko sejo SDD Marion Bashel.

Župan baje hoče

ostraniti Matowitza

Župan Burke bo baje zahteval od državne zakonodajne zbornice sprejetje zakona, na osnovi katerega bi lahko odslovil šefa policije Matowitza in ga zamenjal z novim šefom, ki mu bo bolj po godu.

NOV GROB

WILLIAM F. BITTENS

Včeraj popoldne je po kratki bolezni umrl William Frank Bittens, dva meseca star sinček družine William in Stella Bittens, 862 E. 147 St. Bil je član mladinskega oddelka društva Glas clevelandskih delavcev št. 9 SDZ. Poleg staršev zapuščila tri sestrice: Marleen Kay, Sheron Lee in Nancy Ann.

Pogreb se bo vršil v petek popoldne ob 1. uri iz pogrebnega zavoda, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete in nato na pokopališče Calvary pod vodstvom Mary A. Svetek.

MINDSZENTY ZAČETNIK "MADŽARSKEGA FASIZMA"

BUDIMPEŠTA, 29. dec. — Madžarska vlada je danes naznanila, da je dala aretirati kardinala Jozef Mindszentyja, ker je bil eden od začetnikov "madžarskega fasizma." Pravi, da ni nobenega dvoma, da je Mindszenty fanatično podpiral režim Hortya, največjega sovražnika madžarskega ljudstva.

V vladnem poročilu je tudi omenjeno, da so kardinala Mindszentyja sicer leta 1944 nacisti zapirali, da pa se je to zgodilo radi tega, ker je Mindszenty protestiral, ko so mu nacisti zaplenili palačo in 1,000 kosov spodnjega perila.

GRŠKI PARTIZANI

NAPADAJO MONARHISTE

ATENE, 29. dec. — Grški monarhisti so v bližini Bikovice odbili napad treh bataljonov grških partizanov. Partizani so napad izvršili podprti z artilerijo.

Med Jugoslavijo in Italijo se vršijo trgovinska pogajanja

Smatra se, da so pogovori v Rimu in Beogradu začetek nove politike

BEograd, 29. dec. — Jugoslavija je danes začela izvajati svojo novo trgovinsko politiko s poskusom, da bi poglobila trgovinske odnose z Italijo in z italijansko vlado poravnala vse trpke spore iz preteklosti.

Ministrski podpredsednik in zunanji minister Edvard Kardelj je v parlamentu izjavil, da je Jugoslavija soglasno z novo trgovinsko politiko, ki jo je začel maršal Tito proti deželam Kominforme, prevzela inicijativno za pogajanja, ki so se že začela v Rimu.

Kardelj je rekel, da je cilj novih pogovorov med Jugoslavijo in Italijo, da se doseže novi dolgoročni sporazum. Obe deželi že imata pet-letni trgovinski sporazum za izmenjavo blaga v vrednosti \$250,000,000 in kot izgleda, želi Kardelj celo večjo izmenjavo.

Pogovori v Beogradu glede ribolova na Jadranu

Jugoslavija bo verjetno skušala dobiti iz Italije industrijske stroje v zameno za kovine in gradbeni les, katere je pred tem pošiljala državam vzhodne Evrope.

Kardelj je dalje rekel, da se tudi v Beogradu vršijo pogajanja z italijanskimi predstavniki v zvezi z vprašanjem ribolova na Jadranu, odnesno v teritorialnih vodah Jugoslavije. Lahko se zgodi, da bodo Italijani dobili pravico ribolova na Jadranu.

Zapadni opazovalci sodijo, da bo Jugoslavija, če bodo pogovori z Italijo uspešni, imela čvrste trgovinske odnose z dvema državama zapada, z Anglijo in Italijo.

Amerika bo delala za še večji razdor

WASHINGTON, 29. dec. — Vršilec poslov državnega tajnika Robert Lovett je na včerajšnji časnikarski konferenci dal vedeti, da bo Amerika stopila v akcijo, da povzroči še globlji prepad med Jugoslavijo in deželami vzhodne Evrope.

Zedinjene države nameravajo izkoristiti ta spor v zvezi z včerajšnjim naznanilom maršala Tita, da bo morala Jugoslavija navezati trgovinske odnose z zapadnimi državami.

Lovett je na časnikarski konferenci obsodil tudi kitajske komuniste, ker so diktatorja Čiangkajška označili za vojnega zločinca. Rekel je, da obtožbe komunistov proti nacionalističnim voditeljem verjetno ne "predstavljajo mišljenja kitajskega ljudstva in civiliziranega sveta."

AMBASADOR V MOSKVI PODAL OSTA VKO

BURTONWOOD, Anglija, 29. dec. — Ameriški ambasador v Moskvi gen. Walter Bedell Smith, ki se je tu ustavil na poti v Washington, je danes izjavil, da pričakuje, da bo predsednik Truman sprejel njegovo ostavko na položaju ambasadora v Moskvi.

Gen. Bedell je med ostalim povedal, da je včasih Stalin zelo očarljiv, da pa zna biti tudi grob. Zadnjič je sovjetskega premierja videl pred nekaj meseci in kot pravi, zgleda Stalin "zelo dobro."

ATOMSKA ENERGIJA BO BAJE GONILNA SILA BOJNIH LADIJ

CHICAGO, 29. dec. — Uradniki Westinghouse Electric družbe so danes preračunali, da bo v zelo dveh do šest let, v teku katerih bo zgrajen stroj za bojne ladje, ki bo za gonilno silo imel atomsko energijo.

Takšen stroj bi "revolucioniral vojno na morju, ker bi bojne ladje lahko ostale na morju neomejeno dobo", pravijo ti uradniki, ki še vedno mislijo na atomsko energijo v zvezi z vojno, ne pa miroljubno uporabo.

Upravniki tukašnjega urada komisije za atomsko energijo Alfonse Tammara je naznanil, da je bil z Westinghouse družbo podpisan sporazum, na osnovi katerega bo družba sodelovala z laboratorijem komisije pri razvoju poskusnega stroja za bojne ladje.

V Pittsburghu pa je načelnik atomskega oddelka Westinghouse Electric, Charles Weaver izjavil, da bo kakšnih 600 oseb, večinoma inženirjev in znanstvenikov, uposlenih v posebni tovarni, ki bo zgrajena na področju Pittsburgha.

Mornariški izvedenci v Washingtonu so pozdravili naznanilo atomske komisije, kot prvi važnejši korak, da se atomsko energijo uporabi za mornariško silo dežele.

Znanstveniki Westinghouse pa pravijo, da bi funt uranija, če bi bil pravilno in popolno izkoriščen, lahko zamenjal kot gonilna sila 3 milijarde ton premoga ali pa 200 milijonov galonov gasolinea.

PAPEŽ ODPRL NOVO SKOFIJO V JOLIETU, ILL.

WASHINGTON, 29. dec. — Papež Pij XII. je danes ustvaril novo katoliško škofijo v Jolietu, Ill., in imenoval tri nove škofe.

Prvi škof jolietške škofije je Rev. Msgr. Martin D. McNamara.

LETALSKA NESREČA PRI DETROITU

DEROIT, 29. dec. — Štirje potniki so bili danes ubiti, ko je neko michigansko National Guard letalo treščilo na zemljo tri milje vzhodno od letališča Willow Run.

Poveljnik letalskih oddelkov National Guard za Michigan, polkovnik Donald W. Armstrong je izjavil, da je letalo tipa B-26 eksplodiralo, ko je treščilo na zemljo. Vojaške oblasti nato hotele objaviti imena ubitih.

NEMSKI INDUSTRIALCI IMAJO SVOJE AGENTE

WASHINGTON, 28. dec. — Neki senator, ki ne želi, da bi njegovo ime bilo objavljeno, je danes protestiral proti "lobistični" taktiki na osnovi katere nemški industrialci skušajo preprečiti daljno razkosanje tovarn v zapadni Nemčiji.

Nemška firma Toussaint & Hesse se je celo obrnila direktno na kongres. Pravi, da je ena njenih tovarn bila določena za reparacije in skuša s trditvami, da bi to "prizadelo namene Marshallovega načrta" tovarno obdržati.

V Češkoslovaški so začeli pritiskati na katoliške škofe

Delavci zahtevajo, naj pojasnijo svoje stališče napram sedanji vladi

PRAGA, 29. dec. — Uradna češkoslovaška časnikarska agencija je danes sporočila, da se mnogi delavci pritožujejo, da so nekateri duhovniki "izdajalci ljudske demokratične republike."

Poročilo agencije pravi, da so delavci začeli zahtevati, naj katoliški škofi pojasnijo svoje stališče napram sedanjemu režimu.

Svoje nezadovoljstvo v zvezi z delovanjem nekaterih duhovnikov so delavci izrazili v pismih, katere so poslali mnogemu Centralnemu svetu strokovnih unij in Centralnemu akcijskemu odboru. Na tisoče takšnih pism sta prejeli omenjeni organizaciji.

Zapadni, češkoslovaški vladi nenaklonjeni, opazovalci sodijo, da so ta pisma znak splošne kampanje proti katoliškim duhovnikom in škofom. Pravijo, da vlada verjetno namerava podvzeti akcije proti duhovnikom in škofom, ki se zoperstavljajo sedanji vladi.

Centralni svet strokovnih unij in Centralni akcijski odbor sta prejela številne resolucije in pisma s strani delavcev, ki zahtevajo, da češkoslovaški škofi pojasnijo svoje stališče v zvezi z vprašanjem duhovnikov, ki so se s svojimi aktivnostmi označili za izdajalce in sovražnike republike", pravi poročilo časnikarske agencije.

Poročila so objavili češkoslovaški časopisi nekaj ur po aretaciji kardinala Mindszentyja in trinajstorične soobtožencev na Madžarskem.

Lovett obsodil aretacijo Mindszentyja

WASHINGTON, 29. dec. — Vršilec poslov državnega tajnika Robert Lovett je danes rekel, da je "aretacija kardinala Jozefa Mindszentyja višek zatratnih akcij madžarske komunistične vlade proti osebnim, človeški in verski svobodi."

JUŽNA PALESTINA V ROKAH ŽIDOV

TEL AVIV, 29. dec. — Borbe v južni Palestini so se očitno končale z umikom egiptovskih čet z izraelskega ozemlja. Veruje se, da so glavne sile Egipta bile vrzene nazaj na mejo.

Iz Prizna pa poročajo, da je Varnostni svet Združenih narodov zopet ukazal Židom in Arabcem naj prenehajo z vojno. Do ukaza je prišlo, ko je angleški delegat obtožil izraelske čete, da so vdrele na ozemlje Egipta in zavzele neko mesto.

RUSIJA PREKOSILA PREDVOJNO PRODUKCIJO

LONDON, 28. dec. — Moskovski radio je danes naznanil, da so v teku leta 1948 vložile sovjetske industrije znatno prekosile produkcijsko raven iz leta 1940.

Produkcija premoga v tekočem letu je bila 2,2-krat višja od produkcije v letu 1940, produkcija kovin blizu 1,5-krat, elektrike pa 2,5-krat.

"Deset novih rudnikov je bilo odprtih v tekočem letu in nove električne centrale z več kot 50,000 kilovatov zmogljivosti so začele obratovati," je naznanil moskovski radio.

OBRAMBENI TAJNIK FORRESTAL ZAHTEVA VEČJA POOBLASTILA

Pravi, da je dežela sedaj dobro oborožena in da se je v teku leta zboljšalo in razvilo atomsko orožja

WASHINGTON, 29. dec. — Obrambeni tajnik Forrestal je danes v svojem letnem poročilu predsedniku Trumanu priporočil, da se strne pooblastila v državni obrambeni organizaciji in deluje za večjo slogo med tremi oboroženimi silami.

Forrestal je tudi priporočil, da se imenuje obrambenega podtajnika, ki bi prevzel vodstvo oddelka, ko bi tajnik bil odsoten.

V svojem poročilu je Forrestal dejal, da je "stanje državne vojaške organizacije zdravo" in da je v vojaškem pogledu dežela danes bolj zavarovana, kakor je bila septembra meseca leta 1947, ko je zakon o združitvi treh oboroženih sil postal veljaven.

Vojakov je več, orožje pa boljše

Obrambeni tajnik je navedel več razlogov, radi katerih je dežela v vojaškem pogledu na boljšem položaju. Med ostalim je rekel, da imajo armada, mornarica in zračna sila več ljudi in več opreme. Kar se pa tiče oboroževanja je Forrestal izjavil, da se Zedinjene države nahajajo na višji stopnji na skoro vsakem tehničnem polju "razvoja orožja." Omenil je posebno napredovanje in razvoj "izboljšane atomskega orožja."

Forrestal je priporočil, da bi se moralo oblast obrambenega tajnika "materialno" ojačiti s tem, da bi se mu dalo jasna pooblastila, namesto, da bi se ga polnomočilo le za izvršitev splošnih smernic.

Kar se pa tiče stroškov je Forrestal dejal, da bodo za tekoče fiskalno leto, ki se bo končalo s prihodnjim junijem, znašali okrog \$11,800,000,000, kar pomeni blizu 30 odstotkov vseh izdatkov vlade.

JAPANSKI MINISTER SE ZAGOVARJA

TOKIO, 29. dec. — Bivši japonski finančni minister Sanroku Izumiyana, ki je nedavno povzročil velik škandal, ko je nadlegoval članice parlamenta z nesramnimi ponudbami, je danes izjavil, da je postal "žrtev intrig." Neka članica je v parlamentu izjavila, da jo je bivši minister hotel po sili poljubiti in da je še hujše ravnal z drugimi predstavnicami nežnega spola. Finančni minister je radi tega moral podati ostavko.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

V Sheboygan so bili pripeljani zemeljski ostanki Franka Remshaka ml., edinega sina znane rojaka Franka Remshaka, ki je v zadnji vojni padel za domovino, in bili pokopani v domači grudi po vojaških obredih. — Te dni je prispela iz stare domovine Jera Šimonec z 19-letnim sinom. Ona je vdova po pokojnem Antonu Šimoncu, ki je tukaj svoj čas vodil gostilno. Po njegovi smrti se je z otrokom podala v stari kraj par let pred vojno, zdaj se pa čuti srečna, da je zopet v Ameriki. — Mlada zakonca Adolf in Mabel Pelko sta za božično darilo dobila prvorojenčka.

Sovjetski filmi odgovor na ameriški "The Iron Curtain"

MOSKVA, 28. dec. — Sovjetski podminister za kinematografijo Vasilij Ščerbini je včeraj napadel ameriški propagandni protisovjetski film "The Iron Curtain" kot "podli" in "obrekovalni" in obljubil, da bodo sovjetski filmski producenti sprožili splošni napad proti hollywoodski propagandi.

Ščerbini je izjave podal na konferenci filmskih skladateljev. Rekel je, da morajo sovjetski filmi "borbeno in aktivno sodelovati v borbi proti imperikalizmu" in "hrabro šibati in izpostavljati napore vojnih hujšakačev v imperialističnem taboru."

Ščerbini je navedel nekatere sovjetske filme, ki bodo del te kampanje, med njimi filme "Se stanek na Elbi," "Tajna mislija," "Mož z Wall Streeta," "Zaznamovani dolar" in "Mi branimo mir."

Kar se tiče ameriškega propagandnega filma "The Iron Curtain," je sovjetski podminister rekel, da bo Hollywood dobil "udarec za udarec proti temu podlemu in obrekovalnemu filmu, ki napada našo kulturo, socializem in ljudske demokracije."

Nemški levičarji protestirajo proti načrtom za Porurje

BERLIN, 29. dec. — Stranka socialnega združenja in ljudski svet so danes viharno napadli načrte zapadnih sil za kontrolo Porurja. Te načrte so označili za "rop zapadne Nemčije" in pozvali 70,000,000 Nemcev, naj se dvignejo v mogočnim protestu. Ljudski svet je označil položaj za "poločaj narodne nujnosti." V apelu, ki so ga podpisali voditelji nemških komunistov Wilhelm Pieck in ostali levičarji, je svet zahteval:

Da se takoj ustanovi centralno vlado za celo Nemčijo.

Da se takoj ustanovi enotno Nemčijo in odobri enotno ustavo za Nemčijo.

Da se takoj sklene mirovno pogodbo za Nemčijo.

Da se takoj umakne vse okupacijske čete z nemškega ozemlja eno leto po podpisu mirovne pogodbe.

DUHOVNIK TOZI ROKOBORCA LOUISA

CHICAGO, 29. dec. — Svetovni prvak v rokoborstvu Joe Louis bo imel 30 dni časa, da odgovori na tožbo nekega duhovnika, ki zahteva \$500,000, češ, da mu je rokoborec odtujil ženo.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

VERSKA SVOBODA V JUGOSLAVIJI

V "The New York Times-u" je na sam dan božiča bil objavljen splošni pregled verskega položaja v posameznih državah sveta. Pregled ni popolen, kajti manjkajo poročila iz nekaterih zapadnih držav in tudi poročila iz večina držav vzhodne Evrope.

Poročila so bila objavljena z namenom, da se ugotovi, kako se posamezne cerkve zoperstavljajo "komunistični nevarnosti." Povprečen čitatelj, ki ni seznanjen z dejstvi, bi pričakoval, da je verski položaj najhujši v deželah, ki so pod komunističnim vplivom, najboljši pa v deželah, kjer v tolikšnem obsegu ne obstoja "komunistična nevarnost." V resnici pa ni tako. Američani, ki smatrajo, da je princip ločitve cerkve od države in princip enakopravnosti vseh verskih skupin najbolj demokratična rešitev verskega vprašanja, bi morali kljub drugačnim namenom teh poročil ugotoviti, da je v Jugoslaviji več prave verske svobode, kakor pa v fašistični Španiji. Versko vprašanje v Jugoslaviji je bilo rešeno na principu ločitve cerkve od države in na principu enakopravnosti vseh verskih skupin, prav kakor je to pri nas, dočim vlada v Španiji verska neenakopravnost, prosekucija verskih manjšin in je katoliška cerkev nerazdruženo povezana z državo, kar je v ostrem nasprotju z gori omenjenimi ameriški principi.

Poročilo iz Jugoslavije je poslal poročevalec M. S. Handler, ki se nahaja v Beogradu. Kljub temu, da je v poročilu poudarjen težak položaj duhovščine, kar se gotovo ne ujema s poročili drugih ameriških časnika, priobčamo to poročilo v celoti, da nam se ne bi očitalo pristranosti. Glasi se:

Odkar je vojna končala, je postala ločitev cerkve od države v Jugoslaviji osnovno dejstvo, ki je podčrtalo vse probleme, s katerimi so soočeni cerkveni voditelji. Predno je prišla na oblast sedanja vlada sta prejemale pravoslavna in katoliška cerkev en odstotek vseh zbranih osebnih davkov. S tem se je plačalo duhovnike, stroške za vzdrževanje cerkev, stroške za vzdrževanje cerkvenih šol in bolnišnic.

Z ločitvijo cerkve od države, so verske skupine zgubile tudi svoje izključne pravice sklepanja postavnih zakonov, odobravanja legalnih razporok in verskega poučevanja mladine, z izjemo ko, to želijo starši.

V ekonomskem oziru so sedaj cerkve odvisne same od sebe in obstojajo na osnovi prispevkov svojih župljanov. V socialnem oziru pa gubijo vpliv, ker so zgubile pravico vzdrževanja župnijskih šol, sklepanja zakonov in odobravanja razporok. Vloga duhovščine je danes le, da opravljajo v svojih cerkvah službo božjo in delujejo kot duhovni svetovalci. Ker je omejen le na svoje cerkveno okrožje, je bil duhovnik izključen kot politični in socialni činitelj v jugoslovanskem življenju.

Ekonomske posledice so bile—splošno obubožanje duhovščine. Duhovniki so prej (v stari Jugoslaviji) imeli mesečne plače od 1,800 do 5,000 dinarjev. Danes so odvisni od prispevkov. Dodatni dohodki, ki so prej prihajali od cerkvenih posestev, so tudi zginili z zaplenbo vse zemlje presegaajoče deset hektarjev za župnijo. Ta splošna obubožanost je ustvarila v cerkvah vrsto političnih problemov.

Odnose med cerkvenim skupinami in državo regulirajo državni verski odbori. Ti odbori so nekakšna zveza med verskimi skupinami in državo. Dosedaj so ti odbori obravnavali s cerkvijo vprašanja zgolj na verskem polju in dovolili obstoj semenišč.

Obiskovanje cerkev je dobro, toda cerkveni voditelji, ki nimajo propagandnih sredstev in so soočeni z borbeno ne-versko državo, se nahajajo pred problemom, kako ohraniti za dalj časa aktivno versko zanimanje med ljudstvom.

Majhne skupine cerkev, ki aktivno podpirajo sedanjo vlado, so baje navdahnjene s socialnimi cilji, brez da bi odobravalе principe komunizma. Pravoslavna in katoliška cerkev zajemata 93 odstotkov prebivalcev Jugoslavije.

Davis, W. Va. — Dne 15. decembra je srčno hibo naglo umrla Mary Gasser, stara 59 let, doma iz Skofje Loke, v Ameriki od 1920. Članica SNPJ gu, Stajersko, članica SNPJ. Poje bila 28 let. Zapuščica moža leg moža župašča tri poročene Sebastijana, štiri hčere in sina, hčere — Mary Tilly, Eni Rudy, vsi odrasli, ter tri brate nekje Helen Rouzy — in štiri sinove v Ameriki, v starem kraju pa tudi enega brata.

Byesville, O. — Dne 13. decembra je umrla žena Louisa Turnerja, stara 64 let, doma iz vasi Mali kamen pri Rajhenburgu, Stajersko, članica SNPJ. Poje bila 28 let. Zapuščica moža leg moža župašča tri poročene Sebastijana, štiri hčere in sina, hčere — Mary Tilly, Eni Rudy, vsi odrasli, ter tri brate nekje Helen Rouzy — in štiri sinove v Ameriki, v starem kraju pa tudi enega brata.

UREDNIKOVA POŠTA

Silvestrov večer zbora "Jadran"

Že dolgo let, odkar obstoja Slovenski delavski dom na Waterloo Rd., prireja pevski zbor "Jadran" svoje velike plesne veselice. Tako bo tudi letos na Silvestrov večer priredil ples v obeh dvoranih Doma. Godbi bosta dve najboljši: namreč, v zgornji dvorani bo igral Vadenov orkester, v spodnji pa pri ljubljenski Kristof bratje.

Na ta ples vas Jadrančani vabimo vse—stare in mlade. Le pridite vsi bolj priletni ljudje; videli boste, kako se bo presneti revmatizem "mufal," ko boste lepo zaplesali ob zvokih valčkov in polk Kristofove godbe. Tako lahko boste zaplesali, kakor v nebeškem krajstvu. Za novo leto pa revmatizma ne boste več občutili.

Kar se tiče postrežbe bomo imeli vse dobro pripravljeno. Naše kuharice, Johanca in dve Franci, so obljubile, da bodo začele pripravljati takoj po božiču. Pripravile bodo klobase, potice, krofe in vse, kar gre zraven. Kar se pa tičilnice tiče, bodo stregli Frank Završnik in Jadranovi fantje.

Čenjeni rojaki in rojakinje, še enkrat vas vljudo vabimo, da

Metod Mikuž:

DUNAJ

Na Dunaj sem šel, da bi poiskal in potem napisal nekaj stvari o revoluciji, ki je pred sto leti še dokaj dobro potresla nekatere narode avstro-ogrske monarhije. Ko sem v arhivih prebral sto let stare zapiske, hkrati pa ob prostem času opazoval današnji Dunaj in njegove ljudi, sem za trdno sklenil napisati najprej nekaj o sedanjem Dunaju.

Dobro se zavedam, da to ni bilo nekakšno svetovno popotovanje, saj je Dunaj razmeroma blizu in zvečer lahko na vsak radijski aparat ujameš poročila ljubljanske ali beograjske postaje. Toda kmalu človek opazi, kako se trezna in stvarna poročila o napredku naše domovine prav nič ne skladajo z vsakdanjostjo in resničnostjo današnjega Dunaja in da zija med nami in sedanjo Avstrijo velik prepad. Ne železna zavesa, pač pa vse tisto, kar loči našo napredno domovino od zaostale in nazadnjaške Avstrije.

Sicer vidiš kje pri Kapfenbergu ali pri Linzu večje tovarne kot sta naš Litostroj ali Železniki, a če vprašaš delavca, čigavo je vse to, boš imel še veliko srečo, če te bo večjemu po strani pogledal. Odgovoril ti pa na noben način ne bo, ker si ne upa biti na jasnem, ali je tvoje vprašanje resno ali izzivalno.

Tudi to je res, da vidiš na Dunaju velikega in slavnega igralca ali slišiš peti veliko umetnico, a se ne smeš začuditi, če tega umetnika vidiš še isti večer, kako nastopa našemu v programu velemestnega nočnega lokala. Če bi ga vprašal, kako se to njegovo početje more skladati z njegovim vsekakor umetniškim poslanstvom v gledališču, ti bo morda z znano dunajsko "dobrodušnostjo" odgovoril, da je prisiljen poskusi si postranski zaslužek, ker hoče na vsak način še živeti.

Pri nas je v vsakem pogledu drugače in od tod vsa zanimivost in poučnost, ki jo nudi današnji Dunaj. To je mesto dragocenih izložb, v katerih lahko vidiš pristni astrahanski ženski plašč s ceno od 15 do 20 tisoč šilingov (pomnoži to s pet in dobiš dinarje), pa tudi mesto, v katerem jedo marsikateri ljudje le po trikrat na teden. Mesto, kjer je na zunaj vsega v izbiri

zagotovo pridete na Silvestrov večer "Jadrana." Ples se bo pričel ob 8. uri zvečer, končal pa ...? Pridite, da si voščimo srečno novo leto, veselo razpoloženi in v prijetni domači družbi!

Frances Wolf.

Iz urada tajnika S. N. Čitalnice na St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio. — Čitalniška letna seja se bo vršila dne 2. januarja 1949 ob 2. uri popoldne. Vsi uradniki, čitalničarji in zastopniki raznih društev, podpirajoč Čitalnico, so vljudo vabljeni, da se udeležijo seje. Tista društva pa, ki nimajo izvoljenih zastopnikov za Čitalnico, jih lahko zastopa eden ali drugi izmed uradnikov, ako je dotično društvo včlanjeno pri Čitalnici.

Letna seja Čitalnice je zelo važna za pojačanje njenega nadaljnjega obstoja; zato je Vaša navzočnost imperativno potrebna, da iz večje udeležbe lahko izvolimo odbor za prihodnje leto, kateri bo kos v vseh ozielih čitalniškemu delovanju. V odbor so lahko ravno tako voljeni zastopniki društev, kakor pa posamezni člani Čitalnice.

Na svidenje, Josip Sircel, tajnik.

ga in ostalega življenja ena sama črna borza ali drugačna nedovoljena trgovina.

Bistvo in moralnost črne borze pa je v tem, da priznava pravico do življenja samo tistemu, ki ima denar. Zato sem bil nenkrat ponosen, da sem Jugoslovani. Nimamo še vsega v izbiri, vendar, živeti ne samo moremo, temveč tudi moramo vsi, izvzemši delomrznike. Zato se na Dunaju človek ne sme preveč začuditi, če vidi v cesarski grobnici na raket Francja Jožefa položene nageljne, kajti povprečni Dunajčan je tako brez vsake perspektive, da vidi rešitev samo še v vrnitvi časov starega cesarja.

Veliko sem govoril z Dunajčani, spuščali smo se celo v zapujske pogovore, a če je govorjenje postajalo količkaj "revolucionarno," se ti je vsak hitro izmuznil. Šele če Dunajčana samesa zasači pri besedi "revolucija" in ga hitro vprašaš, kaj to pomeni in kaj s tem hoče, zamahne z roko kot da bi odpodil nadležno muho. Ker za tako zvani progresivni del Dunaja v celoti veljajo besede naše narodne pesmi, "ti si urce zamudila," se danes izgovarjajo, da za partizanstvo v Avstriji niso bili ugodni tereni.

Toda naravnost zaljubljeno sem ogledoval širna in z lepimi gozdovi porastla pogorja, bogate vasi na robu gozdov in v skritih dolinah. Pa tudi Dunaj sam bi nudil idealne prostore za ilegalno, protifašistično borbo, ki bi se, če bi bila pravilno vodena, nikakor ne dala uničiti, saj je fašizem ni uničil v vsaj v desetkrat manjši Ljubljani.

Tujcu pada na Dunaju prav kmalu v oči dvoje: veliko mladit fantov, ki stoje na vogalih in prodajajo anglo-ameriške cigarete in dalje šestnajst in sedemnajstletniki, ki kot zakonski možje spremljajo vsaj deset do petnaest let starejše ženske. Na vprašanje, kdo so prvi, ti Dunajčan odločno odgovori, da to niso Avstrijci, temveč "razseljena lica."

Govorica teh prodajalcev pa pove, da so pravi Avstrijci, in to ali brezposelni ali pa ljudje, ki zaslužijo s prodajanjem cigaret več in na lažji način kot če bi prišli za poštno delo. Ti ljudje pridejo do cigaret na več načinov, zelo pogosta pa je tale trgovska pot. Dekle ali žena gre z angleškim ali ameriškim vojakom za 100 do 200 cigaret. Cigarete nato proda po 20 grošev, za kar izkupi 40 šilingov, prodajalec na "drobno" pa jih prodaja od 30 do 50 grošev. Tako imajo od ene take cigarete profit ali užitek vsaj štirje. In Dunajčan pokadi največ angloameriških cigaret.

Za drug pojav nisem iskal razlage pri Avstrijcih, ker je stvar bolj preprosta. Drugo svetovno vojno je namreč Dunaj plačal zelo drago in današnje razmerje moških in žensk je kot eden proti petim. Zato so taki pari svojevrstna nujnost, čeprav jih je smešno gledati in zlasti opazovati samozavest teh šestnajstletnih smrkvcev, ki jim ne poganja niti prvi mah, a ponosno korakajo poleg žena, ki niso samo polne življenja, temveč tudi zahtev. Ne smeš se torej čuditi, ko boš videl, kako ti tak, vsega dobrega in hudega siti otrok v nočnem lokalu nadomoma omaga in kako ga "mama," močna kot levinja, odnese in odpelje domov.

Na Dunaju rešujejo invalidsko vprašanje tako, da ima invalid prednost pri prodajanju cigaret in pri beračenju. Ker so verjetno več pretrpeli kot "razseljena lica" in ker se jim je morda le posvetilo, zakaj bodo morali biti reveži vse življenje, so manj vsiljivi in zato vzbujajo le neko sočutje.

Posebnost, vsaj zame, je dunajski tramvaj. V voz lahko stopiš spredaj ali zadaj in vse

gre v najlepšem redu, brez razburjenja in nepotrebnih vzklikov. To je disciplina, red in kulturnost. Prav zasmejati sem se moral, ko sem takoj po izstopu z vlaka ob povratku v Ljubljano moral prav na tramvaju ugovoriti, da res nisem več na Dunaju. V dunajskem tramvaju takoj ko vstopiš nujno začneš spadat k družini vseh, ki so v tramvaju in ker si kot tujec nujno v vsakem primeru vstopiš v napačen voz, si takoj deležen ne samo od kondukterja, temveč tudi od občinstva vsestranskega pouka. To je morda edina stvar, ki je na Dunaju res zastoj in zato še bolj simpatična.

Slovenska vina imajo svetoven sloves

Zaradi zapostavljanja, ki ga je Slovenija v predaprilski Jugoslaviji doživljala, svetovna javnost ni mnogo slišala o njenem življenju. Dogajalo se je skozi stoletja, da so plodovi marljivega dela našega človeka — kot n. pr. med, sadje, čipke in tudi vino prihajali na svetovni tržišča pod imenom in trgovsko marko avstrijskega, italijanskega ali nemškega gospodarja. Proizvajalec je bil slovenski človek, izvoznik pa je bil tujec, ki je to gospodoval.

Kaj daje slovenskim vinom kvaliteto prednost, da so danes najboljša vina v državi in uvrščena v seznamu svetovnih vin?

Posebncosti naše zemlje. Slovenija je vsa razčlenjena, polna dolin, gričev in kotlin, s številnimi rekami, potoki, gorskimi jezери in snežnimi vrhovi. Ob vzhodnem robu dežele teče vulkanična prelomnica z znamenitimi terapijami Rogaska Slatina, Radenci, Dobrna, Čatež, Šmarješke in Dolenjske toplice. Prav ta vulkanična struktura tal, krasne lege naših vinogradov tvorijo podlago za plemenite vinorodne nasade ter znamenito vinogradniško področje z visoko razvito vinski kulturo.

K talnim in zemljepisnim pogojem prispeva tudi klima. Zaradi istočasnega vpliva alpskega, sredozemskega in panonskega kontinentalnega ozračja nastaja specifičnost, ki je ni mogoče najti nikjer drugje na svetu. Značilna dejstva tega klimate so omiljene zime, precej visoka zračna vlaga ter topla in sveža poletja. Vpliv morskega zraka iz bližnjega Jadrana prepušča surovost alpskih in kontinentalnih klimatskih skrajnosti ter daje podnebnju tega pasu posebno milino. V tem leži važen čimbenik vinarke kulture in obenem pogoj za razvoj aromatičnih buketnih in vseh visokokvalitetnih svojstev vina te dežele. Vina svetovnega slovesa so: jeruzalemsčan, ljutomerčan, bizeljčan, pekrčan, ritoznojčan, hološko vino, radgončan, goriska vina ter po svojem, medicinalnem svojstvu edinstveni teran. V bogatem številu raznih vinskih sort se naša vina odlikujejo tudi po sortni izbraniosti. Gojijo se trte, ki imajo specifične aromatične ter buketne snovi že pri uživanju grozdja; večinoma pa se goje vrste, ki dobivajo svojo visoko vrednost zlasti na aromi in buketu med vrenjem in po vrenju vina. Tako vzgajamo razne vrste vin: rumeni muškati, dišeči traminec, muškati silvanec, renski rizling, ranino, rulanec, beli burgundec, šipon, laški rizling, zeleni silvanec, belo klevno, modri burgundec, modro frankinjo, merlot, vina južnega tipa, kakor istrska, vipavska črnina, kabemet — to so vina prijetnih harmonij.

Po osvojitvi so prišli naši najsevernejši in južni predeli površin vinogradov v naše roke. Prvič v zgodovini slovenske vinske produkcije se nudijo pogoji resnične veleproizvodnje, saj so prešli ogromni kompleks vinogradov v roke našega proizvajalca. Državni in zadružni obrati prevzemajo od proizvajalcev grozdje ali mošt in tako vplivajo od vsega začetka, da je vino vedno podvrženo strokovni vzgoji, s čimer se v kalli odstranjujejo bolezni in napake. Moderno velekletarstvo je naše geslo. Vzgoja novih kakovostnih vinogradnikov in strokovnjakov, sodobni nasadi gorice in veliki kletarski obrati bodo našo vinsko produkcijo potrojili in popetorili, jo dvignili na najvišjo stopnjo in za vselej izključili potvorbe in zlorabo vin. Naša vina bodo letos po kakovosti in provenijenci na mednarodni konferenci zakonsko zaščitena in bo tudi po tej strani zlorabo preprečena. Zaščita bo imela mednarodno značaj.

Naša kvaliteta na svetovnem trgu dosega vedno boljše cene. Uvrščamo se v izvoznike najboljših priznanih vin, v posameznih kvalitetah pa celo prekašamo svetovne znamke Francije, Italije, Porenja in Madžarske. Tako se zvišuje naš devizni trg, kar ugodno vpliva na uvoz strojev in ureditev naše industrije.

Zelo lepi so dunajski otroci, videti pa jih je zelo malo. Kot Dunajčanke imajo tudi otroci samo dve vrsti oči, modre kot pomladansko nebo ali pa črne kot oglje. Prve so brez dvoma tudi dedščina Slovanov, saj je imel Dunaj še pred sto leti do dve tretjini Čehov, druge pa so vpliv bližnje Madžarske. Sicer pa tudi danes pozabiš i češko i madžarsko invazijo na Dunaj—žalostni in brezupni beg bogatašev in sovražnikov ljudske oblasti. Ti danes še zbijajo šale na račun svoje domovine in ljudske demokracije, kaj bo potem, ko bo pošel denar in bo prodan zadnji briljant, od katerih žene in dekleta danes še bleste?

Pri tem je treba upoštevati, da je odstotek izvoženega vina v primeri s količino produkcije zelo majhen in ne more vplivati niti na povečanje konsumna niti obratno. Znaša komaj 10%, kar je v primeri z vrednostjo doseženih deviz malenkost.

Potrebno je torej čimprej našo vinsko produkcijo količinsko in kakovostno dvigniti, ker imamo za to izredno ugodne pogoje. "Tovariši"

BOMBAŽNO TRŽIŠČE DOBRO ZALOŽENO

Iz vsega sveta prihajajo vesti o dobri bombažni letini. Po cenitvah ameriškega ministrstva za poljedelstvo do letošnja svetovna proizvodnja bombaža znašala okrog 29,750,000 bal (ena bala je 225 kilogramov), to je 4,350,000 ali 17 odstotkov več kakor v preteklem letu. Pridelek v Zedinjenih državah bo znašal letos 15,200,000 bal bombaža, gojenega na 9.3 milijona hektarov površine in bo s tem prekosil za 27 odstotkov lansko proizvodnjo.

Tudi Sovjetska zveza je znatno poslešila gojitev bombaža in zvečala letos površino namenjeno gojitvi te industrijske rastline od 1.45 na 1.55 milijona hektarov. Lansko leto je Sovjetska proizvodnja bombaža znašala okrog 2,600,000 bal. Po poročilih sovjetskih časopisih pričakujejo, da bo letošnji pridelek bombaža v Sovjetski zvezi prekosil lansko proizvodnjo za 6 do 7 odstotkov.

Izredno dober je tudi donos egiptskih bombažnih kultur (skoro 150,000 bal). Tudi evropska proizvodnja je letos napredovala in dosegla 166,000 bal, primerjavi s predvino povprek, ki je znašala 157,000 bal. K temu je pripomogla zlasti proizvodnja na Balkanu, ki je v stalnem porastu, zlasti v Juki, Bolgariji in Grčiji. Italija je za proizvedla le 15,000 bal, to je le 30 odstotkov v primerjavi s predvino proizvodnjo.

KOLIKO JEZIKOV JE NA SVETU

Učenjaki so ugotovili, da je danes okoli 2000 živih jezikov, ki jih govore številni narodi po vseh predelih naše zemlje. Nekateri od teh jezikov govorijo milijon in milijoni ljudi, so pa zopet drugi jeziki, ki se jih poslužujejo samo še nekaj tisoč oseb, ostankov kakega naroda ali plemena. Razen živih jezikov pa poznamo še precej jezikov, ki jih nihče več ne govori. To so tako imenovani mrtvi jeziki, od katerih pa se nekateri danes še praktično uporabljajo, (latinščina), od drugih pa imamo ohranjenih komaj nekaj sledov. Vsekakor vlada danes velika jezikovna pestrost in le malo je znanstvenikov, ki bi se v tem dobro znašli.

Vrste jezikov

Vse jezike sveta lahko razdelimo po sorodstvenih znakih in neštevile skupstven. Eno najvaž-

nejših skupin tvorijo tako imenovani indoevropski jeziki, ki so se razvili iz skupnega prajezika, ki ga znanstveniki nazivajo indoevropski jezik zato, ker so jeziki, nastali iz njega, danes raztreseni od Indije do zapadne evrope. Indoevropskih jezikov je veliko.

Stara grščina se je pojavila v zgodovini razcepljena na več narečij in iz enega od njih se je razvila nova grščina, ki se danes govori v Grčiji.

Skupina italjskih jezikov obsega oskijska in umbrijska narečja, ki so se govorila v srednji in južni Italiji, dokler jih ni izpodrinila latinščina. Ta je bila prvotno jezik rimske okolice, ki je pozneje prevladala po vsem Apeninskem polotoku. Iz latinščine, ki so jo govorili po vseh deželah rimske države, so se razvili romanski jeziki, med katere štejemo francoščino, španščino, romunščino, portugalsčino, provansalsčino in katalonščino. Skupina baltskih jezikov obsega litavski, letonski in staroruski jezik, ki pa je izumrl že v 17. stoletju.

Veliko skupino tvorijo slovanski jeziki, ki se dele na tri skupine: bolgarščina, srbohrvaščina in slovenščina tvorijo skupino južnoslovanskih jezikov. Zapadno slovanski jeziki so češki, slovaški, lužiškosrbski, kašubski, ki ga govorijo v poljskem Primorju in polabski jezik, ki pa je izumrl v 18. stoletju, ko so se polabski Slovani povsem germanizirali. Skupino vzhodnoslovanskih jezikov tvorijo ruščina, maloruščina in beloruščina.

Samostojno skupino predstavljajo tudi germanski jeziki, ki jih je tudi troje vrst. Vzhodno-germansko skupino tvorijo trije že izumrli jeziki, med njimi tudi gotski jezik. Zapadno germanski jeziki so: angleščina, nem-

ščina, holandsčina in flamščina, ki jo še govore v delu Belgije, skandinavsk skupina pa obsega islandski, norveški, švedski in danski jezik

Med indoevropske jezike štejemo še albanščino, ki pa je močno pomešana s slovanskimi, romanskimi in grškimi izrazi. Ostali indoevropski jeziki se govorijo v Aziji.

Prednjeazijska jezikovna skupina obsega več jezikov prednje Azije. Indoiranska jezikovna grupa pa obsega indijske in iranske jezike, ki poznajo vsi več razvojnih stopenj. Znan izraz za vse najstarejše indijskine je sankrst.

Vsi navedeni jeziki so torej nastali iz skupnega prajezika. Povsem drugega izvora pa so ostali jeziki. Iz centralne Azije so doma ural-altajski jezik, med katere štejemo od evropskih jezikov finščino, madžarsčino in estonsčino. Ostali jeziki Azije, med njimi kirgiški, kalmiški, te grupe se še danes govorijo v aserbejdžanski in mandžurski jezik. Tudi japonsčino štejemo v skupino ural-altajskih jezikov.

Hamito semitski jeziki izvirajo iz Prednje Azije in severne Afrike. Hamitski jeziki so libijski in berberski jezik ter jezik, ki ga govorijo Kopti, prebivalci Abesinije. Semitski jeziki so judovski, asirsko-babilonski in arabski jezik.

Skupino zase tvorijo kavkaški jeziki (gruzinski, čečenski, čerkški, kaldejski), in jeziki vzhodne Azije (med njimi tibetokitajski jezik).

Jeziki afriških prebivalcev so enakoštevilni. Khoi jezika sta bušmanski in hotentotski jezik, ostali jeziki so še bantu, sudanski in nilski jezik.

Razen vseh navedenih pa tvorijo samostojno skupino jeziki Avstralije in Polinezijskih otokov ter številni jeziki Indijancev v Ameriki. Vseh teh jezikov je nešteto.

Razširjenost posameznih jezikov

Med vsemi temi jeziki so najpomembnejši svetovni ali med-

narodni jeziki, katerih se poslužujejo ne samo člani enega naroda, temveč pripadniki več narodov.

Od slovanskih jezikov je svetovni jezik ruščina. Ta jezik bi moral postati splošni jezik za sporazumevanje med slovanskimi narodi, a je njega obvladanje pri mnogih slovanskih narodih še žal kaj slabo, kar je posledica političnih razmer po prvi svetovni vojni. Tudi mi Slovenci se ne moremo dosti ponasati v tem pogledu in šele sedaj poskušamo nadomestiti to, kar smo v zadnjih tridesetih letih zamudili. Ruščino govorijo danes pripadniki vseh narodov Sovjetske zveze, tako da se tega jezika poslužuje okoli 250 milijonov ljudi. Od tega števila je ruščina gotovo za 90 milijonov ljudi materin jezik.

Angleščina je materin jezik za narode po vseh delih sveta, tako za Američane, Angleže, Avstralce, Novozelance, Južnoafričane in Kanadčane. Razen tega pa je angleščina razširjena kod občevalni jezik v Egiptu, po vseh angleških kolonijah Afrike, po Oceaniji in v Indiji. Vsekakor je angleščina danes najbolj razširjen svetovni jezik, saj ga govori najmanj 550 milijonov prebivalcev zemlje. Od teh je za okoli 200 milijonov materin jezik.

Francoščino govorijo razen v Franciji, Švici in Belgiji še v severni Afriki, Severni Ameriki, (Kanada) in Indokini. Skupno govori francoščino okoli 110 milijonov ljudi; za 45 milijonov pa je francoščina materin jezik.

Tudi španski jezik je precej razširjen po svetu. Razen v Španiji in preostankih njenih kolonij govori špansko Srednja in Južna Amerika, (izvzemši Brazilijo), skupno okoli 90 milijonov ljudi.

Holandski jezik govori okoli 60 milijonov prebivalcev našega planeta in to, razen na Holandskem, v južni Afriki (Buri) in v holandski Indiji.

Od evropskih jezikov je precej razširjen še portugalski jezik,

dasi je pravi Portugalcev precej malo (okoli 9 milijonov). Danes se tega jezika poslužuje okoli 50 milijonov ljudi, med njimi tudi 27 milijonov Brazilancev.

Močno pa sta izgubila na pomenu nemščina, ki se danes govori samo v Nemčiji, Avstriji in Švici (okoli 80 milijonov ljudi) ter italijanščina, ki se razen v Italiji deloma govori še v Ameriki. Ta jezika sta prenehala biti svetovna jezika.

Izmed neevropskih jezikov je nedvomno na prvem mestu kitajski jezik, ki se ga poslužuje preko 500 milijonov ljudi. Tudi arabščina je precej razširjena. Za okoli 37 milijonov prebivalcev zemlje je materin jezik, razen tega pa jo govorijo po vseh muslimanskih deželah. Omenimo naj še japonski jezik, ki se je zaradi japonskih osvajanj naglo razširil po daljnem vzhodu in se ga dane poslužuje že 75 milijonov ljudi.

Se številnejši so jeziki afriških plemen in smo prej našli le glavne. 75 milijonov Bantu črnec govori v 80 različnih jezikih, sudanski črnec severne Afrike pa so jezikovno še bolj neenotni. Znanstveniki so namreč našli, da za 50 milijonov teh črnec govori okoli 150 različnih jezikov in narečij.

Najbolj razširjen je hindustanski jezik, ki ga govori primeroma 40 milijonov Indijcev, uporabljajo pa ga vedno bolj po vsej Indiji, tako da se počasi razvija v glavni jezik te velike dežele. V južni Indiji govori jezik telugu 24 milijonov ljudi. Če odštejemo 9 najbolj razširjenih indijskih jezikov, potem ugotovimo, da ostalih 214 jezikov govori okoli 75 milijonov ljudi. Vsak jezik govori približno 300.000 ljudi!

Vse ostale jezike pa govori zelo malo ljudi, malo vsaj v primeru s svetovnimi jeziki. V Evropi vlada velika jezikovna pestrost, pa tudi drugod po svetu ni bolje. Posebno v Indiji nahajamo mnogo jezikov, saj so našli tam 223 različnih jezikov, ki jih govori 319 milijonov ma-

loštevlni Indijanci se poslužujejo še skoraj 100 različnih narečij. Tudi na otokih Tihega Oceana govorijo nešteto jezikov. Znani ruski raziskovalec Mikluho Maklaj omenja v svojih potopisih, da ima na Novi Gvineji skoro vsaka vas svoj jezik in da se prebivalci dobro uro oddaljenih naselbin že ne razumejo več med seboj.

Vidimo torej, da vlada po svetu velika jezikovna pestrost in da je prizadevanje znanstvenikov, ustvariti enoten jezik za sporazumevanje vseh narodov zelo koristno, ker bi enoten jezik močno zblížal najrazličnejše narode vsega sveta.

Ali ste naročnik "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

V KANADI PRIMANJKUJE JEKLA

V Kanadi se je industrija jekla precej razvila. Po vojni so zgradili okrog 800 novih podjetij, ki se bavijo s proizvodnjo jeklenih izdelkov. V načrtu je tudi zgraditev velike livarne, ki bo sama porabila za 15 milijonov dolarjev jekla. Že sedanja kanadska industrija potrebuje jekla za vsaj 20 milijonov dolarjev. Vsled tega je nastalo v Kanadi znatno pomanjkanje jeklenih surovin.

Kanadski industriji se pogajajo za nabavo potrebne surovine na vseh svetovnih središčih, zlasti pa v Hong Kongu, Singapuru, Avstraliji, Japonski, Južni Ameriki in Nemčiji.

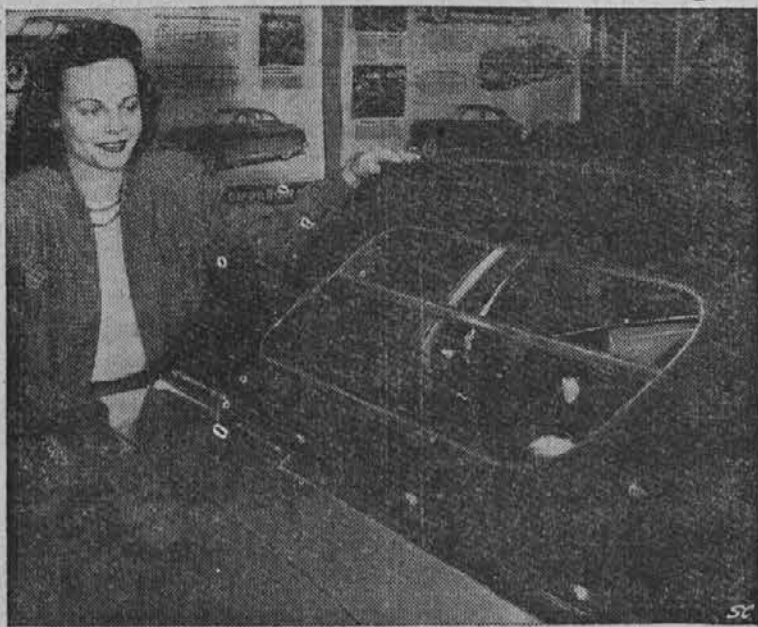
Enakopravnosti Oglašajte v - - -

On the Job For the DAV



CINCINNATI — General Jonathan M. Wainwright, Jr., hero of Bataan and Corregidor, is devoting his time and energy to the cause of the disabled veteran. National Commander of the Disabled American Veterans, General Wainwright is shown at work at his desk in DAV National Headquarters.

Folding Glass Permits Safer Driving



PITTSBURGH — Eliminating the danger of driving with inadequate rear vision, a full sized rear window is featured in one of the new Hudson convertibles. This safety feature is made possible by folding glass, developed by the Pittsburgh Plate Glass company. Formed of a special plate glass-plastic sandwich, the glass folds like an accordion on a three-quarter inch plastic joint connection, when the top is lowered.



A veteran who is partially paralyzed—a paraplegic—has more than his share of obstacles to overcome in order to regain even a limited use of hands, arms or legs.

But Bert Kopperl, 31 year old World War II veteran of Sherman Oaks, California, has overcome most of these obstacles, and is today one of the nation's few wheel-chair professional photographers.

And because of his outstanding achievement, Kopperl has been selected as the "Hero of the Month" by the Disabled American Veterans.

The selection is part of a national program to honor each month a seriously disabled veteran who has successfully rehabilitated himself.

Kopperl built a successful career in Hollywood where photographic competition is keen. In less than two years after being discharged from a veterans hospital, although rated totally disabled, he has become one of the film colony's best known portrait photographers.

Spencer Tracy, Cary Grant, Rita

Hayworth, Ida Lupino, Cornel Wilde, Alan Ladd, Humphrey Bogart, Gregory Peck and Clark Gable are satisfied customers.

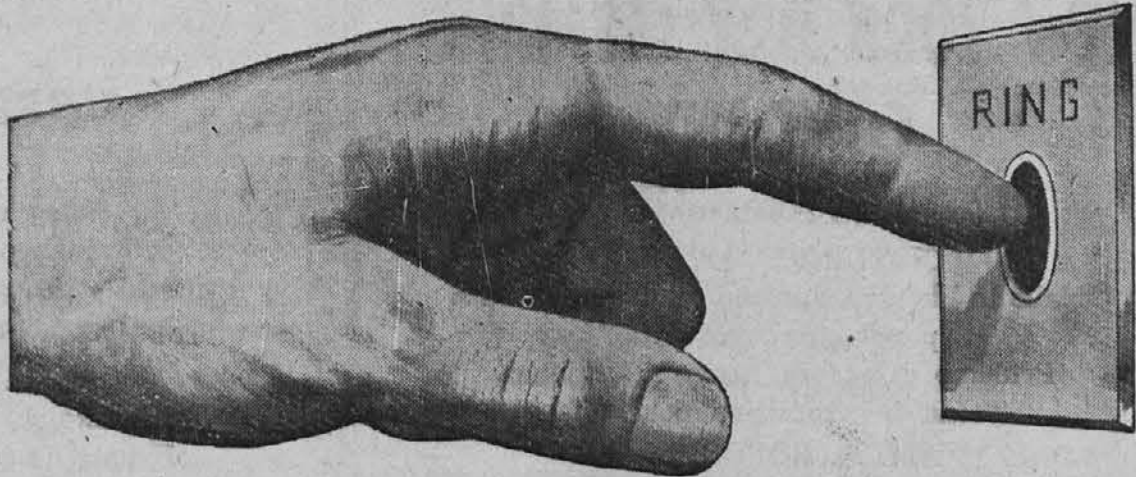
Before the war Kopperl was just another Los Angeles photographer. He closed his business and enlisted in the Army in 1942 as a private.

The Army didn't capitalize on his experience but made him an anti-aircraft artilleryman assigned to the thick of battle in the South Pacific. Kopperl went up fast in rank, wearing the bars of a Captain.

On Luzon in the Philippines in 1945 he was stricken with infantile paralysis. The next two years were spent in hospitals, and Kopperl returned home semi-paralyzed and confined to a wheel-chair.

But Kopperl made up his mind that, somehow, he would learn to develop new photographic techniques, despite his disability. He found encouragement from his buddies who were members of the Birmingham Hospital Chapter, Disabled American Veterans.

Today, with a gadget holding his camera rigidly to the wheel-chair, leaving both hands free to take pictures, and with about one-third normal movement in his arms, Bert Kopperl has a full day's schedule of business. He wheels himself in and out of Hollywood star's homes and even found time to take a 25,000 mile cruise around the world on a freighter.



It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man... and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.



AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite: ENdicott 0718

Če vam 'Enakopravnost' uga-ja, naročite jo za poskušnjo vašemu prijatelju in znancu. Če imate kaka priporočila za izboljšavo čtiva, sporočite ga in skušalo se ga bo upoštevati.



ENAKOPRAVNOST
6231 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

TRETJA KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Stotnik Bond je v svojem imenu in v imenu stotnika Ochi-ena pooblaščen izjaviti donskemu atamanu, da sta uradno poslana od držav sporazuma, da bi ugotovila, kaj se dogaja na Donu. Stotnik Bond zagotavlja, da bodo države sporazuma pomagale Donu in dobrovoljski armadi pri njunem junaškem boju z boljševiki z vsemi silami in sredstvi, ne izvemši niti četa.

Prevajalec se ni končal zadnjega stavka, ko so se od trikrat ponovljenega bučnega "hura" potresle stene dvorane.

Med spodbudnimi glasovi orkestra so zazvenele napitnice. Pili so na procvit "lepe Francije" in "mogočne Anglije", pili na "račun zmage nad boljševiki" ... V kozarcih se je penila donska penina, iskrla se je uležana bisernica, sladko in blago je dehtelo staro "oljnat" vino.

Želeli so besed od predstavnikov zavezniškega odposlaništva in stotnik Bond se ni pustil čakati:

— Napivam veliki Rusiji in rad bi takoj zaslísl vašo prelepo staro himno. Ne bomo pripisovali pomena njenemu besedilu, slísl pa bi rad zgolj njen napev ...

Prevajalec je prevedel in Krasnov se je od razburjenja prebledelega obraza obrnil h gostom in zavpil s pretrganim glasom:

— Veliki, enotni in nedeljivi Rusiji, hura!

Orkester je na ves glas in tekoče začel "Bog, ohrani carja". Vsi so se dvignili in praznili čaše. Sivemu nadškofu Hermogenu so po licu drle obilne solze. "Kako čudovito! ..." — je zamaknjeno vzklikal okajeni stotnik Bond. Nekdo izmed častnih gostov je od prekipevaločih čustev po domače smrkal in vtikal brado v prtíček, pomazan z zmečkano zrnasto ikro ...

To nač je nad mestom zavaljal in tulil togoten obazovski veter. Mrtvaško se je svetlikala kupola katedrale, okrog katere se je vrtil prvi metež ...

To noč so za mestom na smetišču v gramozni jami po razsodbi vojaškega prekega sodišča ustrelili šahtinske boljševiki.

ške železničarje. Z zadaj zvezanimi rokami so jih po dva in dva gnali k strmini, jim nastavljali samokrese in puške na prsi, glasove strelav pa je ivnati piš gasil kakor cigaretné iskre.

Pred vhomom v atamanski dvorec je na mrazu, v ščipajoči novembrski sapi mrtvo prezeblala častna četa kozakov telesne straže atamanskega polka. Kozakom so modrele roke in zgubljale toploto, ko so stiskale ročaje golih sabelj, od zime so se jim solzile oči, drevene noge. Iz dvorca se je do jutra razlegalo pijano vzklikanje, medenina-sto pljuskanje orkestra in ihtenje drobljenje tenorjev kozakaške pevskega zbora ...

Teden pozneje pa se je začelo najstrašotnejše — razsulo bojišča. Prvi je izpraznil zasedeni odsek, nahajajoč se v kačavski smeri, osemindvajseti polk, v katerem je služil Petro Melehov.

Kozaki so po skrivnih pogajanjih s poveljstvom petnajste inzenske divizije sklenili zapustiti bojišče in neovirano spustiti čez ozemlje gorenjedonskega okrožja rdeče čete. Jakov Fomin, omejen kratkouden kozak, je bil na čelu uporniškega polka, v resnici pa je bil samo izvesek Fominov, za njegovim

Veselo in zdravo novo leto želim vsem prijateljem in znancem ter članom podr. št. 5 Slovenske moške zveze! TONY KRAMP, tajnik podr. št. 5 SMZ 1003 E. 66 PL.

Vsem najinim sorodnikom, prijateljem in znancem želiva prav veselo in srečno novo leto 1949! Anton in Josie Bojanc 6223 GLASS AVE.

Zavarovalnina
proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami
ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA
DANIEL STAKICH
AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

hrbtom pa je delovala in ga vodila skupina boljševiško mislečih kozakov.

Po burnem zborovanju, na katerem so častniki, ki so se bali krogle v hrbet, jecljaje dokazovali nujnost vojskovanja, kozaki pa enodušno, silovito in trdoglavo vpili besede, ki so jih imeli že vsi polna ušesa, o nepotrebnosti vojne, o spravi z boljševiki, je polk krenil. Po prvem pohodu je ponoči pri nasebini Solonki poveljnik polka, kozaški starešina Filipov, z večino častniškega osebja popustil polk in se zarana priključil umikajoči se, v bojih oskubeni brigadi grofa Molerja.

Za osemindvajsetim polkom je zapustil položaje šestindvajseti polk. Polnoštevilno, z vsemi častniki, je prišel v Kazansko. Kozakom hlapčevsko se dobrikojoči nizkorasli komandir tatinskih oči je sredi konjenikov zajahal k hiši, kjer je bil etapni komandant. Bojevit je vstopil in se poigraval z bičem.

— Kdo je komandant?
— Jaz sem pomočnik komandanta, — je dostojanstveno odvrnil Stepan Astahov in se pridvignil. — Zaprite vrata, gospod častnik.

— Jaz sem poveljnik šestindvajsetega polka, kozaški starešina Naumov. E... imam čast. Obledi in obuti moram polk. Moji možje so goli in bosí. Slišite, vi?

— Komandanta ni, brez njega pa vam ne morem dati iz skladišča niti par škornjic.

— Kako?
— Tako pač.

— Ti! ... S kom pa držiš? Zapr-r-reti te dam, vrag te potr-r-esi! V klet z njim, dečki! Kje so ključji od skladišča, ti podgana zaledna? ... Ka-aj? Naumanov je počil z bičem po mizi, posivel od besnosti in potisnil na zatlínik razkuzmano

mandžursko kučmo. — Daj ključje — in brez besede!

Cez pol ure so skozi skladiščna vrata poleteli na sneg in v roke kozakov, ki so se bili nagnetli, svežnji strojenih polukozuhov, povezi klobučevinastih štibal in škornjev, iz rok v roke so si podajali vreče sladkorja. Dvigal se je pomarančast prah. Hrupno in veselo govorjenje je dolgo burkalo trg ...

Ta čas pa je osemindvajseti polk z novim polkovnim poveljnikom narednikom Fominom korakal v Vešensko. Za njim so šle v oddaljenosti kakih trideset vrst enote inzenske divizije. Rdeča oglednica je ta dan dosegla že vas Dubrovko.

Poveljnik severnega bojišča generalmajor Ivanov se je z načelnikom poveljstva generalom Zambrčkim vred že štiri dni prej naglo umaknil v trg Karginsko. Avtomobil jih je vlekel po snegu, žena Zambrčkega si je do krvi razgrizla ustnice, otroci so vekali ...

V Vešenski je bilo za nekaj dni brezvladje. Kakor so pravili, so Karginski nabirali sile, da bi jih vrgli zoper osemindvajseti polk. Toda dvaindvajsetega se je iz Karginske pripeljal v Vešensko pribočnik Ivanova, se muzal in pobiral na poveljnikevem stanovanju stvari, ki jih je bil pozabil: telensko čepico s popolno novo značko, krtačko

DAJTE VAŠE pohištvo nanovo tapetirati in si prihranite denar. Damo 5-letno jamstvo.—Nelson Upholstering Co., 1570 E. 66 St., tel. HE 5658.

APEX PRALNI STROJ
v izvrstnem stanju, star komaj leto in pol, se prodaja po zmerni ceni. Pokličite LI 2756.

I M A M O
kopalnice, umivalnike, stranišča, čebre za pranje, kuhinjske sinke, radiatorje in cevi ter druge monter-ske potrebščine.
5525 WOODLAND AVE.

ZA ZANESLJIVO ZAVAROVALNINO
proti OGNJU—NEVIHTAM—AVTO POŠKODBAM, ITD., pokličite
JOHN ROZANCE-15216 Lucknow Ave.
KEmore 3882
PRODAJALEC ZEMLJIŠČ IN ZAVAROVALNINE

NEW YORK DRY CLEANING COMPANY

6120 Glass Ave. — HE 6465

ČISTILNICA OBLEK

Obleke in klobuke očistimo in zlikamo v vaše popolno zadovoljstvo.

Pridemo iskati in nazaj pripeljemo

Točna in zanesljiva postrežba

WM. A. ROPOS, posl.

Želimo vsem veselo in srečno novo leto!

POŠILJANJE MOKE in PAKETOV z živežem v Jugoslavijo

Od sedaj naprej pošiljamo moko v Jugoslavijo po dveh cenah, dajajoč s tem na razpolago pošiljateljcem, da pošljejo svojcem moko s plačano dostavo do Reke ali pa do MESTA PREJEMNIKA (do hiše).

CENE MOKE SO:

1) VREČO BELE MOKE 100 funtov pošljemo za \$9

Prevoz do REKE IN ZAVAROVANJE za polno izgubo (total loss) do mesta prejemanja je uračunano v gornji ceni. Prejemnik mora v tem slučaju sam plačati stroške prevoza od Reke do svojega bivališča.

2) VREČO BELE MOKE 100 ft. pošljemo za \$13

V tej ceni so uračunani vsi stroški za zavarovanje proti polni izgubi (total loss), kot tudi stroški prevoza od Reke do NASLOVA PREJEMNIKA kjerkoli v Jugoslaviji, tako ne bo prejemnik plačal nobenih stroškov ko prejme moko.

Naša moka, ki jo dobavljamo od poznane firme "GENERAL MILL," je prvovrstne kvalitete, vsebuječa visoko količino proteina, najmanj 13½%.

STANDARD PAKETI za naročitev naših NOVIH Standard paketov, vprašajte za cenik in naročilne liste (Order Forms). Dostava moke in Standard paketov je garantirana. V slučaju izgube pošiljke, vrnemo denar.

PO OBEH CENAH POŠLJEMO ISTO KVALITETO MOKE, KATERA JE SEDAJ PAKIRANA V IZREDNO MOČNE VREČE (OSNABERG BAGS) ZA IZVOZ.

Ena oseba lahko pošlje z isto ladjo največ PET VREČ MOKE in to na pet različnih oseb v Jugoslaviji.

Opozorjamo, da postane vse blago po naročbi Vaša last, dočim smo mi samo posredovalci med pošiljateljcem in tukajšnjimi oblastmi. Ček in Money Order naj se glase na "DOBOVOLJNI ODBOR."

URADNE URE: Vsak dan od 9. zjutraj do 5. zvečer.

V nedeljo in ponedeljek je urad zaprt.

DOBOVOLJNI ODBOR

245 WEST 18th ST.

NEW YORK 11, N. Y.

Telefon: WAtkins 4-9016



FOR A GALA TIME ON
New Year's Eve

Call in Your Reservations TODAY!

Yankovic Bar, Inc.

523 E. 152 St. — KE 9729

Come and Make Merry!

GREET THE NEW YEAR WITH JOY!

Refreshments — Delicious Food — Music — Dancing
Noisemakers

za lase, nekaj perila in še razne drobnarije ...

Skozi stovrstno vrzel, ki je nastala na severnem bojišču, so vrele edinice osme rdeče armade. General Savatejev se je brez boja pomikal proti Donu. Polki generala Fitzhelaurova so se hitro umikali proti Talom in Bagučaru. Na severu je čez teden nenavadno potihnilo. Ni bilo slišati topovskega bobnenja, molčale so strojnice. Brez bojev so se odmikale dolnji kozaki, ki so se bili tolkli na severnem bojišču, ker jih je potrla izdaja gorenjedonskih polkov. Rdeči so se pomikali čuječno, polagoma in skrbno otipavali z izvidnicami pred seboj ležeče vasi.

Vzamedo za največji neuspeh na severnem bojišču je donsko vlado doletelo veselje. V Novočerkask je 28. decembra prispele zavezniška misija: poveljnik britanskega vojaškega odposlanstva na Kavkazu general Poole z načelnikom poveljništva polkovnikom Kissom in predstavitelja Francije — general France d'Espere in stotnik Fouque.

Krasnov je popeljal zavezniške na bojišče. Na postaji Cir je bila na peronu v mrzlem decembrskem jutru postrojena častna četa. General Mamontov, zapite zunanjosti in visečih brk, po navadi zanemarjen, to pot pa izlikan, z bleščečim sivim lesketom na novo obritih lic, je hodil po peronu obdan s častniki. Čakali so na vlak. Zraven postaje so menciali in sopli v posinjele prste godbeniki vojaške godbe. V četi so slikovito otprnili raznotvarni in raznoletni kozaki dolnjih okrajev. Zraven sivobradih dedov so stali golobradi fantiči, pomešani z grivastimi bojevniki. Starcem so se na plaših zlato in srebrno blis-

kali križci in svetinje za Lovčo in Plevno, mlajši kozaki so bili na gosto posuti s križci, ki so si jih bili prislužili z drzimi napadi pri Geok-tepeju, Lidiantunu in ne nemški vojni — za Przemysl, Varšavo, Lvov. Fantiči niso z ničimer jemali oči, a so se napenjali v mirno in v vsem poskušali posnemati starejše.

(Dalje prihodnjič)

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

V NAJEM

se oddajo prostori za zdravniški urad v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., kjer je več let imel urad dr. Oman.

Ako kateri izmed naših slovenskih zdravnikov želi imeti dober prostor, naj se zgleda v uradu SND, kjer se dobijo pojasnila in se prostore pokaže.

IZ URADA SLOV. NAR. DOMA NA ST. CLAIR AVE.

Naznanjamo vsem onim rojakom, kateri so spremenili svoje prejšnje delnice SND na članske certifikate, da pridejo v urad SND, kjer dobijo čeke (Refund Check) kot odplačilo na certifikat.

John Tavčer, tajnik



Slovenska Zadružna Zveza

SKLICUJE REDNO DELNIČARSKO SEJO

v nedeljo 6. februarja ob eni uri popoldne
v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Po naročilu zadnje redne delniške seje, je direktorij izdal delnice iz namena, da bo lahko vsak, ki hoče pristopiti kot član in nakupovalec v zadrugi, lahko deležen deleža pri razdeljevanju letnega dobička. Te vrste certifikate se lahko dobi za vsoto \$10.00, ki upravičujejo lastnika samo za delitev izkupička.

Ravno sedaj delimo dividende odjemalcem. Kdor je delničar in odjemalec v zadrugi naj se prijavi v eni izmed zadrugnih trgovin, da bo prejel ček v vsoti, do katere je upravičen.

DIREKTORIJ ŽELI VSEM ODJEMALCEM IN DELNIČARJEM VESELO IN SREČNO NOVO LETO!

Kaj je treba za veselo - srečno novo leto!

Poleg zdravja in srčnega zadovoljstva, je treba tudi nekaj prihrankov. Zelo pameten in previden je vsak, kdor si nekaj čez leto prihranki. Tak, kdor ima prihranke, bolj brez skrbi živi, ne boji se če ga zaloti bolezen ali brezdelje.

Hraniti je mogoče le tedaj, ko se to da nekaj dejati na stran, v banko. Še tako malo prihranjeno, šteje veliko v dnevnih potrebe. Hraniti je lepa čednost in velikanska korist. Kdor se je navadil hraniti, je lahko vedno neodvisen od drugih in vedno tudi lahko drugim pomaga.

Slovenska The North American Banka

VAM NUDI V TREH PODRUŽNICAH, DA SI NALOŽITE NA KNJIŽICE VLOGE, KI SO ZAVAROVANE.

TAKO VOŠČILO VAM ŽELIJO URADNIKI SLOVENSKE

THE NORTH AMERICAN BANKE

Veselo in srečno novo leto tudi vsem dosedanjim vlagateljcem, kakor tudi onim, ki imajo naša posojila, in ki sodelujejo z našimi podružnicami, ter vsem delničarjem in delničarkam.

DIREKTORIJ SLOVENSKE

The North American Banke